

Från fara till frälsare

En kvalitativ textanalys av förändringar i den svenska NATO-debatten

LUNDS
UNIVERSITET

Lunds Universitet
Statsvetenskapliga Institutionen
STVA23
Handledare: Sindre Gade Viksand

Abstract

The Russian invasion of Ukraine on February 24th 2022 changed European security policy immensely. One of the biggest policy reversals occurred in Sweden where the Social democrats abandoned their previously vehemently held opposition to a Swedish membership in NATO. The aim of this study is to gain a deeper understanding of how language is used by political leaders in order to facilitate changes in foreign policy. The study achieves this by analyzing how Swedish prime minister, Magdalena Andersson, portrays the Russian invasion and a possible Swedish NATO membership in her speeches between the invasion date and the Swedish NATO application. The theoretical framework used to understand and analyze the language of the speeches is securitization theory and the method used is qualitative text analysis. The study found that Magdalena Anderssons portrayal of the invasion changed from being portrayed as a threat to Ukraine and the international political system into being a threat to Sweden, whereas the portrayal of a NATO membership changed from being seen as a threat to Sweden to being seen as a necessary solution in dealing with Russian aggression.

Keywords: Securitization, NATO membership, Russian invasion of Ukraine, Magdalena Andersson, international relations

Number of words: 7491

Innehållsförteckning

Abstract	2
Innehållsförteckning	3
1. Inledning	4
1.2. Syfte	4
1.3. Frågeställning	5
1.3.1 Sekundära frågeställningar	5
1.4. Tidigare forskning	5
1.5. Avgränsningar	6
2. Bakgrund	7
2.1. Sveriges internationella samarbeten	7
2.2. Tidslinje för NATO ansökan	7
2.3. Socialdemokraternas NATO-historik	8
3. Teori	10
3.1. Konstruktivism	10
3.2. Säkerhetiseringsteori	10
3.2.1 Säkerhetssektorer	12
3.2.2 Tabell: Skillnad i säkerhetsgrammatik inom olika sektorer	13
4. Metod och material	15
4.1. Kvalitativ textanalys	15
4.2. Hermeneutik	16
4.3. Arbetets metod och tillvägagångssätt	16
4.4. Material	17
5. Analys	18
5.1. Presskonferens 24:e februari	18
5.2. Presskonferens den 8:e mars	20
5.3. 30 minuter den 30:e mars	23
5.4. Presskonferens 16:e maj	24
6. Slutsats	29
6.1. Porträtteringen av Ryssland och invasionen	29
6.2. Porträtteringen av NATO-ansökan	30
6.3. Resultatdiskussion	30
7. Referenser	32
Tryckta källor	32
Digitala källor	33

1. Inledning

I och med Rysslands invasion av Ukraina den 24:e februari 2022 förändrades såväl den europeiska som den svenska säkerhetspolitiken fundamentalt. Flera europeiska länder ökade sina militära budgetar, vapen skickades till Ukraina på löpande band, och Sverige och Finland ansökte om att gå med i försvarsalliansen NATO, varav Finlands ansökan godkändes i april 2023. Detta unika läge har tvingat flertalet politiker och ledare till att fatta snabba beslut som i vissa fall gått emot tidigare tydligt hållna linjer och decennier av praxis - till exempel i fallet om Sveriges ansökan om att gå med i NATO. Den svenska, och socialdemokratiska, linjen har under lång tid varit att värna om vår alliansfrihet och att vår neutralitet är viktig för vår legitimitet som en förespråkare för fred och mänskliga rättigheter i våra utrikespolitiska engagemang. Att Sverige valde att ansöka om medlemskap i NATO är därför anmärkningsvärt i sig, men av ännu större intresse för oss är att det tycks ha skett utan vad klassiska teorier om internationella relationer skulle kalla 'strukturella förändringar'. Tidsdiskrepansen mellan invasionen (24:e feb), Magdalena Anderssons öppnande för ett svenskt medlemskap i NATO (30:e mars), och inlämnandet av ansökan (16:e maj) gör det svårt att förklara den gippartade omkastningen med hjälp av klassiska teorier. Så för att bättre förstå hur det här skiftet gick till anser vi att ett konstruktivistiskt perspektiv med fokus på språkliga förändringar är nödvändigt för att se hur rekonstruktionen av en säkerhetspolitisk fråga av sådan magnitud kunde ske på så kort tid.

1.2. Syfte

Denna uppsats ämnar att undersöka utvecklingen av Magdalena Anderssons säkerhetspolitiska språkbruk från och med Rysslands invasion av Ukraina till och med den svenska NATO-ansökan annonserades. Genom att undersöka hur Magdalena Andersson konstruerar dessa säkerhetsfrågorna kring invasionen och NATO-ansökan önskar vi uppnå en ökad förståelse för hur en politisk ledares språkbruk och retoriska strategier kan möjliggöra säkerhetspolitiska riktningssändringar. Det som är av särskilt intresse i detta fallet är att den språkliga ändringen sker plötsligt och riktningssändringen är av en särskilt tvär karaktär då beslutet att ansöka om medlemskap i NATO är diametralt motsatt av såväl Magdalena Anderssons som Socialdemokraternas tidigare hållna säkerhetspolitiska linje.

1.3. Frågeställning

Hur förändras Magdalena Anderssons porträttering av Ryssland, invasionen av Ukraina, och en svensk NATO-ansökan från invasionsdagen till den svenska NATO-ansökan?

1.3.1 Sekundära frågeställningar

- Hur förändrades konstruktionen av de säkerhetspolitiska frågorna rörande invasionen och NATO-medlemskap?
- Skedde det ett säkerhetiserande drag av Magdalena Andersson inför Sveriges NATO-ansökan?
- Vilka säkerhetssektorer hämtas säkerhetsgrammatiken från och hur förändras detta över tid?

1.4. Tidigare forskning

Det finns en stor mängd tidigare forskning och teoretiserande om staters allianssökande beteende, särskilt inom strukturella teorier om internationella relationer såsom liberalism, realism, och alla deras utvecklingar under 1900-talets senare hälft.¹

Realism, till exempel, förklarar liknande exempel med att stater agerar för att öka sin relativa makt gentemot andra stater och skapa en maktbalans dem emellan. Vi anser dock att den förklaringsmodellen inte kan redogöra för flera av detaljerna i det här fallet. Varför förändrades inställningen till NATO först flera månader efter invasionen? Invasionen till trots så har inte den underliggande maktbalansen ändrats, om något så har Rysslands militära förmåga försvagats av invasionen, så varför söker Sverige allianser nu och inte tidigare när både vår militära förmåga var sämre och Rysslands bättre? Det är främst på grund av dessa frågor som ett konstruktivistiskt perspektiv med fokus på språklig förändring förefaller intressant att applicera på det valda fallet.

Även om det skulle finnas en plausibel strukturell förklaring av kausaliteten bakom Sveriges agerande (t.ex. en annan möjlig, men omöjlig att bekräfta med dagens information, realistisk

---

¹Se: Walt, Stephen M. "The Origins of Alliance." *Cornell University Press*, 1987.; Waltz, Kenneth N. "The Origins of War in Neorealist Theory." *The Journal of Interdisciplinary History*, vol. 18, no. 4, 1988, pp. 615–28. Mearsheimer, John J. "A Realist Reply." *International Security*, vol. 20, no. 1, 1995, pp. 82–93. Moravcsik, Andrew. "Taking preferences seriously: A theory of international politics" *International Organization* vol. 51, no. 4, 1997, pp. 513–53

förklaring är att Finlands vilja att gå med i NATO tvingade Sverige att agera då vi annars hade förlorat vår närmaste militära partner, försvagat den militära förmågan avsevärt, och därmed rubbat maktbalansen) kan ett konstruktivistiskt perspektiv med fokus på *hur*-frågan kring sambandet mellan en ledares språkbruk och förändring av säkerhetspolitiska strukturer vara relevant och i linje med Samuel Barkins idé om “realistisk konstruktivism”.²

Det finns även en lång tradition inom säkerhetiseringsteorin av att granska hur förändringar i politiska ledares språk används för att legitimera säkerhetspolitiska beslut, t.ex. George Bushs språkliga förändring inför krigen i Afghanistan och Irak.³ Fallet av den svenska NATO ansökan är så pass färskt att det ännu inte hunnits göra liknande forskning på det. Därför kan denna uppsats ses fylla rollen av en tidig undersökning av ämnet för att utröna intressanta resultat och mönster för forskningen att bygga vidare på.

1.5. Avgränsningar

Uppsatsen kommer inte att göra gällande några generaliseringar av hur vår valda teori agerar i liknande fall som vårt. Vi ämnar endast beskriva hur Magdalena Anderssons språkbruk har utvecklats och hur den utvecklingen påverkar konstruktionen av NATO som säkerhetsfråga. En annan avgränsning som är nödvändig på grund av uppsatsens omfång är att analysen sker utifrån enbart fyra texter. Detta kan komma att påverka förståelsen för texterna då hela den såväl faktamässiga som språkliga kontexten inte kan tas i beaktning.

---

² Barkin, J. Samuel. “Realist Constructivism.” *International Studies Review* 5, no. 3 (2003): 325–42., p. 336-338.

³ Se: Faye Donnelly, *Securitization and the Iraq War: The rules of engagement in world politics*, New York: Routledge, 2013; Sjöstedt, Roxanna. “The Discursive Origins of a Doctrine: Norms, Identity, and Securitization under Harry S. Truman and George W. Bush.” *Foreign Policy Analysis*, vol. 3, no. 3, 2007, pp. 233–54.

2. Bakgrund

2.1. Sveriges internationella samarbeten

Säkerhetspolitiken är en del av den internationella politiken, där olika länder har olika säkerhetspolitik, men med en sak gemensamt, att värna den egna säkerheten. I det internationella samarbetet mellan Sverige, EU och FN försöker landet stärka sina intressen i förbindelse med andra länder. I och med Rysslandskrisen har EU länderna stått upp för den europeiska säkerhetsordningen och folkrätten och förstärkt sitt samarbete.⁴ 141 länder röstade för en resolution som fördömde invasionen. Som svar på Rysslands agerande har flera europeiska länder fått revidera om sin säkerhetspolitik och förändrat i regelverk och praxis exempelvis gällande vapenexport. Inte sedan 1939 då Sverige gav Finland vapen efter Sovjetunionens angrepp har Sverige stöttat en pågående väpnad konflikt med vapen. Riksdagens beslut innebär att Ukraina via samarbeten inom EU och andra organisationer även får militärtstöd från Sverige.⁵ Den infekterade relationen länderna emellan och inte minst den till Tyskland har även medfört att tillförseln i gasledningen Nord Stream 2 strypts, samt att den även saboterats i Östersjön. Även Storbritannien har förstärkt sitt försvarssamarbete med EU via projektet Joint Expeditionary Force. Sverige har även nära försvarssamarbete med de nordiska länderna, som innefattar gemensamma övningar och säkerhetspolitiska avstämningar. Sverige har även samarbete med de baltiska länderna via Natos Center of Excellence i Riga.⁶

2.2. Tidslinje för NATO ansökan

15 maj meddelade Magdalena Andersson i en presskommuniké att partistyrelsen beslutat om partiets nya säkerhetspolitiska linje att partiet ska verka för ett Natomedlemskap.⁷

---

⁴Försvarsdepartementet, Utrikesdepartementet, Ds2022:7. Ett försämrat säkerhetspolitiskt läge-konsekvenser för Sverige., Regeringen, 2022, <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2022/05/ds-20227/> (Hämtad: 2023-05-15).

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷Socialdemokraterna. "Socialdemokraterna vill att Sverige ska ansöka om medlemskap i Nato", *Socialdemokraterna*. 15-05-2022. <https://www.socialdemokraterna.se/nyheter/nyheter/2022-05-15-socialdemokraterna-vill-att-sverige-ska-ansoka-om-medlemskap-i-nato> >(Hämtad: 20-05-2023).

17 maj 2022 ansökte Sverige och Finland om medlemskap i Nato. I början av april 2023 blev Finlands Nato ansökan beviljad. Finland som sökte NATO-inträde samtidigt som Sverige hade då ratificerats in av alla länder och blivit Natomedlem. Ett fullvärdigt Natomedlemskap kan först uppnås när alla Natos medlemsstater ratificerat Natoaspirantlandets ansökan. I dagsläget har inte Ungern och Turkiet godkänt Sveriges inträde i Nato. Sverige väntar fortfarande på att det ungerska och turkiska parlamentet ska godkänna Sverige som fullvärdig NATO-medlem. Intentionen är att Sverige ska vara NATO-medlem i juli 2023, men det beror på hur det går i det turkiska valet och när Ungern och Turkiet tänker hålla omröstning i frågan i sina parlament. Samt att länderna ställer vissa krav på Sverige som de inte anser att landet uppfyller.⁸

Under toppmötet i juni 2022 diskuterades det nya säkerhetsläget i Europa. NATO's artikel 5 var uppe på agendan, den innebär kollektivt försvar av medlemsländer, vilket inte gäller för icke allierade.⁹

2.3. Socialdemokraternas NATO-historik

I november 2021 efterträdde Magdalena Andersson Stefan Löfven på statsministerposten och blev då Sveriges första kvinnliga statsminister och även partiledare för Socialdemokraterna. Magdalena Andersson har gedigen erfarenhet av den partipolitiska linjen i NATO-frågan och i socialdemokraternas utrikespolitik. Hon var dessutom finansminister i cirka sex år, från 2014 och framåt.

Socialdemokraterna anser att den militära alliansfriheten varit ett fundament i Sveriges säkerhetspolitik. De menar att den har historiskt sett tjänat Sverige väl. Landet har en 200 årig historia av obruten fred.¹⁰ I 2018 års valmanifest beskrivs att socialdemokraterna vill arbeta för avspänning och ickespridning av kärnvapen och vara behjälplig och främja medling och dialog i konfliktdrabbade områden, samt att bidra till internationella FN-insatser.¹¹

---

⁸Mats Knutsson, ”Beslutet är fattat – men osäkerheten består”, *SVT Nyheter*, 2023 <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sveriges-nato-beslut-ar-fattat-nu-ligger-bollen-hos-ungern-och-turkiet> (Hämtad:2023-05-19).

⁹Försvarsdepartementet, Utrikesdepartementet, Ds2022:7. Ett försämrat säkerhetspolitiskt läge-konsekvenser för Sverige., p. 16.

¹⁰ Knutsson, ”Beslutet är fattat – men osäkerheten består”.

¹¹ Socialdemokraterna. ”Valmanifest 2018”, *Socialdemokraterna*, 2018. (Hämtad: 20-05-23) <<https://www.socialdemokraterna.se/var-politik/arkiv/val/val-2018/valmanifest-2018>>

Socialdemokraterna vill enligt manifestet värna om demokratin och bekämpa totalitära krafter genom gemensam säkerhet och samarbete länder emellan. Att utöka samarbetet i Östersjöländerna och ha en starkare försvarsförmåga. I 2018 års valmanifest statuerades att Sverige inte ska bli medlemmar i NATO. Men att landet ska förstärka sin militära förmåga och fördjupa det militära samarbetet med andra länder. En trygg säkerhetspolitik ska enligt valmanifestet ha sin grund i militäralliansfrihet, internationella samarbeten och en stark försvarsförmåga.

Detta ska enligt manifestet genomföras genom bättre ledning och samordning mellan militärt och civilt försvar, utöka antalet värnpliktiga och fördjupa det militära samarbetet mellan andra länder och organisationer. Finland nämns särskilt i sammanhanget. Sverige ska enligt manifestet utveckla stärkt beredskap att möta nya hot som cyberattacker, påverkanskampanjer, terrorism och extremväder. I Valmanifestet nämns att en ny myndighet ska inrättas för att stärka försvarsviljan i fred och motståndsviljan i krig, samt att arbeta för att garantera integriteten i demokratiska processer.

I maj 2022 har socialdemokraterna ändrat uppfattning i Natofrågan och partistyrelsen har beslutat om partiets nya säkerhetspolitiska linje, vilket innebär att partiet vill verka för att Sverige ska ansöka om medlemskap i Nato under förutsättning att inga kärnvapen, eller permanenta baser ska finnas på svenskt territorium.¹²

---

¹² Socialdemokraterna. "Socialdemokraterna vill att Sverige ska ansöka om medlemskap i Nato".

3. Teori

För att förstå hur Magdalena Anderssons porträttering av säkerhetsfrågan kring ett svenskt medlemskap i NATO och Rysslands invasion av Ukraina förändras ämnar vi använda oss av säkerhetiseringsteori som definierad av Köpenhamnskolan. Genom att se Magdalena Anderssons uttalanden från ett säkerhetiseringsperspektiv och klassificera texterna utifrån de huvudsakliga begreppen inom den görs det möjligt att tydligt följa hur (1) *vem* som uppges vara hotad, (2) *vad* hotet är, och (3) vilken *åtgärd* som föreslås och legitimeras av hotet ändras mellan de olika texterna.

3.1. Konstruktivism

Konstruktivism som teori inom internationella relationer utgör en fundamental utmaning mot de traditionella teorierna: realism och liberalism. Konstruktivism påstår att det inte finns någon naturlag eller övergripande permanent struktur som påverkar aktörers agerande i internationell politik, såsom till exempel anarki inom realism och liberalism. Den menar istället att internationell politik är en social konstruktion som ständigt formas och omformas av aktörers interaktioner och respektive aktörers påföljande tolkningar av dessa interaktioner.¹³ Följaktligen läggs stor vikt på hur idéer och normer påverkar aktörers intressen och identiteter och hur dessa förändras över tid, till skillnad från klassiska teorier som lägger stor vikt vid materiella faktorer.

Konstruktivismen hävdar dock inte att strukturer inte existerar, utan enbart att de är föränderliga och kan påverkas av aktörerna som agerar inom dem. Strukturen konstituerar vilka handlingar som upplevs godkända för aktören och aktörens handlingar kan i sin tur stärka eller försvaga de existerande strukturerna den sker inom.¹⁴

3.2. Säkerhetiseringsteori

Säkerhetiseringsteori växte fram under 1990-talet som en respons på kalla krigets slut. Flera säkerhetsforskare, däribland Barry Buzan och Ole Wæver från Köpenhamns universitet, sökte efter nya sätt att förstå säkerhet på efter att traditionella säkerhetsstudier inte kunde erbjuda tillfredsställande svar på alla de frågor Sovjets fall väckte. Istället för att förstå

---

¹³ Wendt, Alexander. "Anarchy Is What States Make of It: The Social Construction of Power Politics." *International Organization*, vol. 46, no. 2, 1992, pp. 391–425., p. 405-407.

¹⁴ Sjöstedt, Roxanna. "The Discursive Origins of a Doctrine: Norms, Identity, and Securitization under Harry S. Truman and George W. Bush." *Foreign Policy Analysis*, vol. 3, no. 3, 2007, pp. 233–54., p. 237.

säkerhet som främst rörande stater och militära medel ville de bredda konceptet och förstå hur säkerhet påverkat alla aspekter av politiskt och socialt liv.¹⁵

Köpenhamnskolan med Buzan & Wæver i spetsen menar att säkerhet är allt som rör sakers överlevnad. Säkerhet är alltså inte begränsat till bara utrikes- eller kriminalpolitik, allt som kan sluta existera kan även göras säkerhet av. Det är alltså först när något är under existentiellt hot som säkerhetsbegreppet blir relevant.¹⁶ Detta existentiella hot spelar en central roll i teoribildandet kring säkerhetisering; när någontings överlevnad är hotad så går det att rättfärdiga mer långtgående åtgärder än vad som vanligtvis accepterats för att rädda det, regler som annars måste följas kan undantas.¹⁷ Denna process där någon (en *säkerhetiserande aktör*) konstruerar något som att vara under existentiellt hot (*säkerhetsreferenten*) på ett sätt så att en relevant publik accepterar att exceptionella åtgärder tas för att rädda referenten är vad Köpenhamnskolan kallar för säkerhetisering.¹⁸ Genom att åberopa säkerhet kan alltså en politisk fråga förflyttas från den vardagliga politiken till säkerhetspolitiken, där de har större handlingsutrymme och frihet att bryta mot vissa normer och regler för att åtgärda säkerhetsproblemet.¹⁹ För att en fråga ska anses säkerhetiserad krävs det att publiken för säkerhetiseringen accepterar hotet mot referenten som existentiellt och godtar de exceptionella åtgärderna. Det krävs dock inte alltid konkreta åtgärder för att en säkerhetisering ska accepteras, det räcker med att en stor del av publiken godtar den säkerhetiserande aktörens porträttering av referenten som hotad på ett sådant sätt att en framtida exceptionell åtgärd upplevs legitim. Utan publikens godkännande har det inte skett säkerhetisering, utan enbart ett *säkerhetiserande drag*.²⁰

Enligt Buzan & Wæver är säkerhet inte något som bara 'finns' naturligt runt omkring oss. Säkerhet är istället något man *gör* - och mediet som säkerhet görs genom är så kallade *talhandlingar* [eng. 'speech act']. En talhandling är ett yttrande som inte bara är deskriptivt utan även performativt, något man gör genom att säga. Ett exempel på en talhandling är "förlåter dig".²¹ Talhandlingen inom säkerhetiseringsteori, 'görandet' av säkerheten, sker

---

¹⁵ Barry Buzan, Ole Wæver and Jaap De Wilde, *Security: A New Framework For Analysis*, Boulder: Lynne Rienner Publishers, 1998, p. 15-18.

¹⁶ Buzan et al., *Security: A New Framework For Analysis*, p. 21.

¹⁷ Buzan et al., *Security: A New Framework For Analysis*, p. 24-25.

¹⁸ Buzan et al., *Security: A New Framework For Analysis*, p. 23-25.

¹⁹ Buzan et. al., *Security: A New Framework For Analysis*, p. 21.

²⁰ Buzan et al., *Security: A New Framework For Analysis*, p. 25.

²¹ Austin, J. L., *How to Do Things with Words*, 2:a uppl. Cambridge: Harvard University Press, 1975, p. 6-9.

sålunda när en säkerhetiserande aktör konstruerar något som att vara under ett existentiellt hot och i behov av akut hjälp.²²

Eftersom olika objekts 'existens' kan skilja sig kraftigt åt innebär det att även de existentiella hoten kan skilja sig åt mycket. Skulle en aktör försöka säkerhetsisera klimatfrågan och konstruera jordens klimat som referent är fabriken och koldioxidutsläpp mer existentiella hot än vad t.ex. en pistol eller kniv är. Det finns alltså inga generella hot.²³

På grund av att säkerhet förstås som något som görs och inget som objektivt finns blir vår roll som forskare att studera själva konstruktionen av säkerhet, det vill säga talhandlingen. Till vår hjälp i detta så gör Buzan & Waever gällande att det finns vissa saker som förbättrar chanserna för ett säkerhetiserande drag att accepteras. Till att börja med måste talhandlingen följa 'säkerhetens grammatik' [eng. 'grammar of security'] genom att konstruera ett existentiellt hot, en "point of no return", och en alternativ väg för att lösa problemet. Den säkerhetiserande aktören behöver även anses ha auktoritet i frågan för att målgruppen ska acceptera draget. Till sist kan en säkerhetiserande aktör använda sig av hotfulla objekt i sin retorik som hjälper hen att måla upp det existentiella hotet.²⁴

3.2.1 Säkerhetssektorer

Buzan et al. menar att det går att klassificera säkerhet i olika sektorer beroende på vem som är den säkerhetiserande aktören, vad som är hotat, typen av hot som framställs, och vilken typ av åtgärder som är acceptabla i bemötandet av hotet.²⁵ En säkerhetssektor kan beskrivas som en samling normer som tillsammans dikterar vad vi anser vara legitima säkerhetshot och hur dessa hot vanligtvis konstrueras och samspelar. Därför kan det sägas att varje sektor har något av en egen säkerhetsgrammatik; det som upplevs hota en individ upplevs inte nödvändigtvis som ett hot mot staten, och den föreslagna åtgärden för att 'rädda' de olika referenterna kan också skilja sig drastiskt. Det kan alltså finnas flera säkerhetssektorer som ännu inte är identifierade och sektorer kan också desintegreras och förändras. Sektorns roll i analysen av säkerhetens konstruktion är att placera säkerhetiserande drag i en större kontext för att bättre förstå den fulla innebörden av talhandlingen.

---

²² Buzan et al., *Security: A New Framework For Analysis*, p. 26.

²³ Buzan et al., *Security: A New Framework For Analysis*, p. 22.

²⁴ Buzan et al., *Security: A New Framework For Analysis*, p. 33.

²⁵ Buzan et al., *Security: A New Framework For Analysis*, p. 7-8.

Buzan et al. identifierar i sin bok fem sektorer, den militära-, ekologiska-, ekonomiska-, samhällsliga-, och politiska säkerhetssektorn.²⁶ Säkerhetssektorerna som kommer användas i denna uppsatsens analys är den militära och politiska säkerhetssektorn. Den militära säkerhetssektorn rör främst säkerhetiserande drag där staten eller suveräniteten är säkerhetsreferenten, men i vissa fall kan det även vara ett annat politiskt system såsom överstatliga organisationer eller internationell rätt.²⁷ Det som framställs som det existentiella hotet mot referenten är ofta av militär natur eller anspelar på en annan typ av fysiskt våld, och således består oftast även den föreslagna åtgärden av någon form av militär aktion.²⁸ Den politiska säkerhetssektorn rör hot mot samma säkerhetsreferenter som inom den militära sektorn men istället för hot om våld berör den politiska sektorn hot mot de idéer, strukturer, och organisationer som en stat eller dess suveränitet vilar på.²⁹ Även mindre hot eller kränkningar av suveräniteten bör förstås som existentiella hot, då suveränitetens natur är binär, antingen är en stat suverän eller inte, det finns inget mellanting.³⁰ Ett sådant hot som kan uppstå mot suveräniteten menar Buzan et al. är medlemskap i supranationella organisationer såsom EU.³¹

---

²⁶ Buzan et al., *Security: A New Framework For Analysis*, p. 8.

²⁷ Buzan et al., *Security: A New Framework For Analysis*, p. 52-55.

²⁸ Buzan et al., *Security: A New Framework For Analysis*. p. 57-61.

²⁹ Buzan et al., *Security: A New Framework For Analysis*, p. 141-143: p. 150-151.

³⁰ Buzan et al., *Security: A New Framework For Analysis*, p. 150.

³¹ Buzan et al., *Security: A New Framework For Analysis*, p. 157-158.

3.2.2 Tabell: Skillnad i säkerhetsgrammatik inom olika sektorer

Generell säkerhetsgrammatik:

- Existentiella hot som riktas mot en säkerhetsreferent
- Oåterkalleliga konsekvenser
- En alternativ (och bättre) väg framåt kan nås med hjälp av drastiska åtgärder
- Referenser till hotfulla objekt

Militär säkerhetssektor:

- Staten är allt som oftast säkerhetsreferenten, men även bredare koncept såsom 'det internationella samfundet' eller 'internationell lag' kan agera referent
- De existentiella hoten är ofta av militär natur
- 'Lösningen' består ofta av användningen av militära medel

Politisk säkerhetssektor:

- Staten eller suveräniteten är ofta referenten men kan, likasom i den militära sektorn, också vara andra politiska system såsom internationell rätt; en skillnad mot referenten i den militära sektorn är att i den politiska sektorn kan det även vara en individ som indirekt agerar referent genom att åberopa mänskliga rättigheter som internationell norm som hotad
- Hoten är av en icke militär natur och hotar generellt sett inte något fysiskt utan hotar snarare idéerna en stat eller ett system är byggt på

4. Metod och material

För att undersöka den valda forskningsfrågan använder sig detta arbete av en kvalitativ textanalys.

4.1. Kvalitativ textanalys

Den kvalitativa textanalysen används för att djupdyka i en text och urskilja dolda syften, strategier, och meningar.³² Den kvalitativa textanalysen har sin teoretiska grund i konstruktivismen, som menar att det inte går att studera verkligheten utan att studera språket; språket är som en lins genom vilken vi kan betrakta verkligheten.³³ Det finns alltid saker som utelämnas i tal och andra saker som betonas. I textanalysen blir det därför en del av analysen att undersöka hur olika argument formuleras och lyfts fram för att tjäna vissa syften.³⁴ I denna undersökning används textanalys genom kodning av olika textsekvenser utifrån centrala begrepp i vår valda teori.

Vid kodifieringen analyseras symbolen i texterna, vilket benämns semiotik. Med kod avses den generaliserade mening som bibringas av tecknen.³⁵ Det finns en denotativ mening, dvs. textens uppenbara mening, och en konnotativ mening, där innebörden förknippas med en viss social kontext.³⁶ I kvalitativ textanalys intresserar sig forskaren för meningsskapande processer. Olika fenomen och aktörer ges mening i en social kontext, eftersom de inte har någon mening utan sitt sammanhang.³⁷ Meningen är social eller intersubjektiv och skapad och delad genom interaktion mellan individer. Kommunikationen bygger på att individer har liknande begreppsvärld och förstår och tolkar världen på liknande sätt. Olika kulturella kontexter, sociala koder och språkförbistringar kan medföra att det sker missförstånd i kommunikationen, därför är meningsskapandet i den sociala kontexten viktig.³⁸ Den kvalitativa textanalytikern är inte enbart fokuserad på om texterna uttrycker verkligheten på

---

³² Peter Esaiasson,; Mikael Gilljam,; Henrik Oscarsson,; Ann Towns,; Lena Wängnerud, 2017. *Metodpraktikan-Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5:1. uppl. Poland: Wolters Kluwer Sverige AB., p. 211-215; Kristina Boréus, Göran Bergström, 2018. *Textens mening och makt- Metodbok i samhällsvetenskaplig text-och diskursanalys*. 4:1. uppl. Lund: Studentlitteratur AB, p. 24 ff.

³³ Boréus, Bergström, *Textens mening och makt- Metodbok i samhällsvetenskaplig text-och diskursanalys*, p. 24 ff.

³⁴ Esaiasson et al., *Metodpraktikan-Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, p. 211-215.

³⁵ Alan Bryman, 2007. *Samhällsvetenskapliga metoder*. 1:4. uppl. Oxford: Oxford University Press., p. 368-371.

³⁶ Bryman, *Samhällsvetenskapliga metoder*, p. 369-371.

³⁷ Esaiasson et al., *Metodpraktikan-Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, p. 211-215.

³⁸ Esaiasson et al., *Metodpraktikan-Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. p. 212-215.

ett korrekt sätt utan är även intresserad av vilka idéströmningar som är rådande i en viss kontext och hur det kan förändras över tiden. Exempel på frågeställningar kan vara att undersöka varför vissa idéer förespråkas framför andra. Kausala varför frågor är inte i fokus i den kvalitativa textanalysen.³⁹

Ett tillvägagångssätt i kvalitativ textanalys är att forskaren undersöker hur politiska aktörer, eller medierna inramar vissa fenomen i så kallade frames, eller kontexter. Argumentationen, eller texternas poäng kan undersökas och om den stöds av vad som uttalas och i de premisserna som omfattar slutsatserna.⁴⁰ I textanalysen systematiseras och granskas innehållet kritiskt. I det systematiska bearbetas texterna och lyfts fram tematiskt, eller kronologiskt, där väsentliga delar av innehållet lyfts fram. I den kritiska granskningen klargörs idéerna, men de granskas även kritiskt, där maktrelationer som förmedlas i texterna kan granskas.⁴¹

4.2. Hermeneutik

Hermeneutiken är läran om läsning och tolkning.⁴² Den centrala idén är att forskaren som analyserar texten ska få fram textens andemening.⁴³ Detta innebär att hermeneutiken betonar texters historiska och sociala kontext. Både texters manifesta och latent budskap undersöks.⁴⁴ Med manifesta budskap avses det som kan utläsas direkt och latent budskap är det som sägs "mellan raderna". De argument som förs fram i denna undersökning har drag av båda. Traditionella undersökningar om vilka argument som används för att Sverige bör gå med i NATO är inriktade på textens manifesta budskap.⁴⁵

4.3. Arbetets metod och tillvägagångssätt

Genomförandet av analysen påbörjades med en översiktlig läsning av texterna för att identifiera genretillhörighet och avsedd målgrupp, då detta kan påverka förståelsen av budskapet i texten. Texterna lästes sedan igenom noggrant med forskningsfrågorna i åtanke för att identifiera instanser av de analytiska begreppen från teorin. Fokus läggs på följande

---

³⁹ Esaiasson et al., *Metodpraktikan-Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, p. 212-215.

⁴⁰ Esaiasson et al., *Metodpraktikan-Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, p. 214-215.

⁴¹ Ibid.

⁴² Esaiasson et al., *Metodpraktikan-Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, p. 226.

⁴³ Bryman, *Samhällsvetenskapliga metoder*, p. 370.

⁴⁴ Esaiasson et al., *Metodpraktikan-Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, p. 226.

⁴⁵ Esaiasson et al., *Metodpraktikan-Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, p. 227.

begrepp: säkerhetsaktör, säkerhetsreferent, existentiellt hot, säkerhetsgrammatik, exceptionell åtgärd, och säkerhetsdrag. Därefter jämförs analysens resultat av de olika texterna med varandra för att undersöka hur de olika teoretiska begreppen förändrats mellan texterna.

4.4. Material

Materialet som har analyserats består av presskonferenser och uttalanden till media av Magdalena Andersson. Fokus har legat på uttalanden som skett i samband med händelserna som uppsatsens frågeställning undersöker (invasionen av Ukraina och utannonserandet av den svenska NATO-ansökan). För att utröna ett mer tillfredsställande svar på vår forskningsfråga har vi dock valt att också analysera ett antal uttalanden från Magdalena Andersson som skedde mellan invasionsdagen och NATO-ansökan. Detta tillåter oss att nå en djupare förståelse av hur förändringen i porträttering har gått till. I enlighet med uppsatsens omfång har vi valt att analysera fyra uttalanden. Det första uttalandet är taget från Magdalena Anderssons presskonferens under invasionsdagen, det andra från en pressträff med syfte att uppdatera allmänheten om regeringens arbete i frågan om kriget, det tredje uttalandet är taget från Magdalena Anderssons framträdande i intervjuprogrammet "30 minuter" på SVT, och det fjärde är taget från presskonferensen där den svenska NATO-ansökan meddelas.

Vi har valt att analysera just dessa uttalanden då vi anser att de har stått för de största språkliga förändringarna hos Magdalena Andersson. Dessutom har de en jämn temporal spridning så att en tydlig kronologi i förändringen av porträttering kan upprättas.

Om ej för uppsatsens begränsade omfång hade det varit möjligt att analysera alla publika uttalanden från Magdalena Andersson från och med invasionen till och med NATO-ansökan. Vi anser dock att fyra, kronologiskt utspridda, uttalanden utgör en adekvat grund att svara syftesenligt på vår forskningsfråga.

5. Analys

I följande kapitel presenteras vår analys av det valda materialet. Analysen har delats upp i fyra delar där varje del avser analysera ett av de valda uttalandena. Uttalandena är kronologiskt ordnade. Fokus i analysen ligger på att identifiera den *säkerhetiserande aktören* och *säkerhetsreferenten*, urskilja *existentiella hot* och användning av *säkerhetsgrammatik*, identifiera vilka exceptionella åtgärder som presenteras och legitimeras av porträtteringen, samt göra en bedömning om det sker ett *säkerhetiserande drag* eller ej.

5.1. Presskonferens 24:e februari

Under eftermiddagen torsdagen den 24:e februari höll Magdalena Andersson en presskonferens med anledning av Rysslands invasion av Ukraina som påbörjades under morgontimmarna samma dag.

“Den ryska invasionen av Ukraina är oprovocerad, olaglig, och oförsvarlig. Den hotar internationell fred och säkerhet och är ett flagrant brott mot internationell rätt och den europeiska säkerhetsordningen. [...] Ukrainas territoriella integritet måste respekteras, och så även deras suveränitet.”⁴⁶

I detta citat konstruerar Magdalena Andersson två olika säkerhetsreferenter. Den första, och den tydligaste, är den Ukrainska staten, vilken porträtteras som hotad genom att konstatera invasionen ett faktum och att både statens territoriella integritet och suveränitet blivit kränkta. Hennes språkbruk gör det tydligt att Ukraina är under ett militärt hot som riskerar ödelägga landet, hotet är alltså av existentiell natur. Detta hot, sammantaget med att referenten är den ukrainska staten, placerar denna del av Magdalena Anderssons porträttering inom den militära säkerhetssektorns säkerhetsgrammatik.

Det framkommer ytterligare ett hot i detta citat, om än av mer subtil och diffus natur. Genom att hävda Ukrainas suveränitet kränkt säger Magdalena Andersson att den Ukrainska staten inte bara är fysiskt hotad, utan att även hela idén om Ukrainiskt självbestämmande och den ukrainska statens legitimitet är hotad. Detta hot faller snarare inom den politiska säkerhetssektorns grammatik än den militära sektorns.

---

⁴⁶Sveriges Radio. “Magdalena Andersson om invasionen: Förkastligt”.

Det är inte bara den Ukrainska staten som görs till en säkerhetsreferent av Magdalena Andersson. Även det internationella politiska systemet porträtteras, åtminstone delvis, som hotat av Rysslands agerande och framställs därmed som en säkerhetsreferent. Hotet mot systemet är existentiellt då Magdalena Andersson hävdar att Ryssland brutit mot internationell rätt och den europeiska säkerhetsordningen, vilket riskerar underminera och till slut disintegrera principerna och normerna som systemet bygger på och därmed rasera systemet i sig.

“Vi står inom EU och tillsammans med våra partners eniga. Rysslands agerande kommer att mötas med enighet och robust svar i solidaritet med Ukraina.”⁴⁷

I detta stycket öppnar Magdalena Andersson för att det kommer krävas en åtgärd för att rädda Ukraina och det internationella systemet från de tidigare utmålade hoten, men ingen åtgärd specificeras ännu. Det antyds dock att åtgärden kommer att ske gemensamt med EU och övriga “partners”, vilket kan antas syfta till länder såsom Storbritannien och USA som Sverige har nära samarbete med utanför EUs ramar. Det finns inget som tyder på att åtgärden är av exceptionell natur och därför skulle kräva publikens godkännande, utan det är fullt möjligt att åtgärden sker inom den normala politiska sfären. Sammantaget har Magdalena Andersson under denna presskonferens gjort två mindre säkerhetiserande drag. Hon har inte använt sig av referenser till hotfulla objekt eller särskilt drastisk retorik, men hon har lagt grunden för ett säkerhetiserande drag genom att presentera såväl staten Ukraina som det internationella politiska systemet som existentiellt hotade av Rysslands agerande.

- Referenter:**
- Staten Ukraina
  - Några mindre anspelningar på det ‘internationella systemet’ som referent
- Hot:**
- Militära hot mot Ukrainas territoriella integritet.
  - Idemässiga hot mot Ukrainas suveränitet.
  - Hot mot det internationella systemet genom att Ryssland brutit de normer och lagar som bär upp och legitimerar systemet.

---

⁴⁷ Sveriges Radio. “Magdalena Andersson om invasionen: Förkastligt”.

- Åtgärd:**
- Otydlig men fokuserad på inter- och supranationell nivå.

5.2. Presskonferens den 8:e mars

Den 8:e mars kallar Magdalena Andersson till ytterligare en pressträff där hon presenterar regeringens senaste åtgärder och planer avseende kriget i Ukraina. Hennes första uppdatering lyder:

“[Ryssland] bedriver ju nu en allt mer brutal och urskillningslös krigföring som drabbar Ukraina och den civila befolkningen i Ukraina, inte minst den beskjutningen vi nu ser av städer med artilleri. [...] Rysslands krig i Ukraina är olagligt, men även under olagliga krig ska krigets lagar följas. Och här måste Ryssland följa internationell humanitär rätt och beskydda civilbefolkningen. Våldet mot civila måste omedelbart upphöra. Vi kommer att verka för att alla som begår [...] krigsförbrytelser ska ställas till svars för sina handlingar och därför Sverige och 38 andra länder hänskjutit det ryska agerandet till åklagaren vid den internationella brottsmålsdomstolen i Haag.”⁴⁸

Vid första anblick porträtterar Magdalena Andersson här det ukrainska folket tydligt som en säkerhetsreferent. Först genom att kalla Rysslands krigföring för "brutal och urskillningslös som drabbar [...] civila", sedan genom att lyfta artilleribeskjutningen av städer och implicera att Rysslands artilleri beskjuter civila, och till sist genom att återigen explicit säga att det sker våld mot civila. Men är dessa hot om våld verkligen riktade mot hela folkets existens? Det är onekligen hemska brott som begås men för att på riktigt hota ett helt folk krävs våld av folkmordiska proportioner. Vi kan alltså fastslå att många ukrainares överlevnad är hotad av Rysslands våldsverkande, men det är inte lika tydligt om Ukraina agerar som en sann referent här eller om hotet är icke-existentiellt.

Det finns dock en annan, gömd, referent implicerad i citaten ovan. Enligt Köpenhamnskolans fysiska och militära hot mot individer, paradoxalt nog, ibland förstås bäst inom den politiska säkerhetssektorn snarare än den militära. Självklart är folkets existens på något plan fysiskt hotad, men eftersom våldet ännu inte är på nivån av ett folkmord är det framför allt individen som är existentiellt hotad, inte hela 'folket'. Genom att porträttera individer som hotade skapas ett implicit existentiellt hot mot hela det internationella politiska systemets

---

⁴⁸ Sveriges Radio. "Magdalena Andersson: Svensk Natoansökan skulle öka spänningarna i Europa".

princip om mänskliga rättigheter. Hur liten kränkningen än må vara kan en kränkning av en så pass grundläggande princip anses existentiell om den inte kan följas upp av ett korrekt utdömt straff. Systemets legitimitet bygger på att det inte går att strunta i dess principer och lagar utan att bli straffad - så när Ryssland, ett land med mycket inflytande på den internationella arenan, aktivt bryter mot systemets bestämmelser bör det förstås som ett existentiellt hot. När Ryssland väljer civila måltavlor kan det alltså förstås som en attack på hela det internationella samfundet, inte bara den ukrainska befolkningen.

Ehuru ter sig inte den föreslagna åtgärden, att ställa ryska krigsförbrytare inför rätta i ICC, vara en nödåtgärd som kräver publikens tillåtelse, utan snarare en normal åtgärd att förvänta sig inom det internationella systemet. Baserat på bedömningen att det är det internationella systemet som är den främsta referenten i uttalandet kan även åtgärden tolkas som att främst försöka skydda det internationella systemet, snarare än själva civilbefolkningen som får motta brotten. En konsekvensanalys över vad som händer om åtgärden inte genomförs belyser att för brottsoffrens skull är det endast upprättelse som kan ges av åtgärden, den gör inget för att åtgärda de pågående brotten; men från perspektivet av det internationella systemet kan ett misslyckande att åtala krigsbrottslingar bidra till att rasera tron på systemet i stort. Det här citatet kan därav förstås som ett säkerhetiserande drag med det internationella systemet som referent och Rysslands beskjutning av civila som hot.

Presskonferensen fortsätter och det är först nu det tas upp hur Sverige påverkas av invasionen:

“[Ryssland] har placera[t] Sverige och samtliga EU-länder på sin lista över så kallat ‘ovänligt sinnade länder’. Den konkreta innebörden av att EU-länderna, däribland Sverige, har hamnat på den här listan återstår att se, men det är klart att det kommer kunna innebära konsekvenser för svenska investerare, svenska företag, och i förlängningen, svenska jobb.”⁴⁹

Här har Magdalena Andersson möjligheten att göra ett säkerhetiserande drag med Sverige som referent, men väljer att inte göra det. Varken hon eller vi vet med säkerhet vad det innebär att vara ett “ovänligt sinnat land” och vilka konsekvenser det kan få, skulle hon lämna det diffust hade det funnits möjligheten att tolka det som att Ryssland kan komma att attackera Sverige. Istället väljer Magdalena Andersson att spekulera i att det kan komma att

---

⁴⁹ Sveriges Radio. “Magdalena Andersson: Svensk Natoansökan skulle öka spänningarna i Europa”.

skada svenska investeringar, företag, och jobb; vilket placerat hotet tryggt inom kategorin ‘icke-existentiella hot’.

När Magdalena Andersson sedan får frågan om hon är öppen för ett svenskt medlemskap i NATO är detta svaret:

“Låt mig vara tydlig: Jag har varit tydlig under hela den här tiden med att min bedömning är att det som är bäst för Sveriges säkerhet i det här läget och för säkerheten i den här delen av Europa är att regeringen har en långsiktig, konsekvent, och förutsägbar linje. Och det är ju min fortsatta uppfattning. Om Sverige skulle välja att skicka in en NATO-ansökan i det här läget skulle det ytterligare destabilisera den här delen av Europa, alltså öka spänningarna i Europa. Sverige skulle bidra till att destabilisera läget ytterligare.[...] Att Sverige fortsätter att hålla den konsekventa linje som vi har hållit under mycket, mycket lång tid är det som värnar Sveriges säkerhet allra bäst[...].”⁵⁰

Magdalena Andersson konstruerar här en dikotomi genom att ställa upp den hållna linjen och dess konnotationer (stabilitet, långsiktighet, förutsägbarhet och säkerhet) mot en NATO-ansökan som karaktäriseras som destabiliserande och som att den skulle öka spänningarna. Genom appliceringen av säkerhetsiseringsteori på denna dikotomi kan vi tolka detta uttalande som att Magdalena Andersson konstruerar NATO som ett hot mot den svenska statens säkerhet. Hotet saknar en överdriven och bombastisk retorik som så ofta återfinns i konstruktionen av existentiella hot, men en antydning om existentiell oro för Sverige kan ändå identifieras. Eftersom det redan sker ett öppet krig i Europa kan att “destabilisera läget ytterligare” och “öka spänningarna” tolkas som att innebära risk för ytterligare konflikt där Sverige potentiellt är inblandad, vilket *skulle* vara ett existentiellt problem för Sverige. Att den föreslagna åtgärden för att hantera detta hot är passiv, avstå från att gå med i NATO, gör att den inte kan ses som exceptionell eller utanför politisk norm.

Denna talhandling kan förstås som ett säkerhetsiserande drag av Magdalena Andersson, där Sverige är referent och NATO hotet.

Referenter:

- Ukrainas civilbefolkning
- Det internationella systemet byggt på mänskliga rättigheter

---

⁵⁰ Sveriges Radio. “Magdalena Andersson: Svensk Natoansökan skulle öka spänningarna i Europa”.

- “Sverige”, den svenska staten
- Hot:**
- Militärt våld
  - Rysslands brytande av de lagar, principer, och normer som det internationella systemet bygger på
  - Destabiliserat läge och potentiell militär konflikt om Sverige går med i NATO
- Åtgärd:**
- Åtala ryska krigsförbrytare
  - Avstå från att gå med i NATO

5.3. 30 minuter den 30:e mars

Under sin medverkan i programmet “30 minuter” på SVT kommenterar Magdalena Andersson sitt tidigare uttalande från den 8:e mars där hon hävdar att ett svenskt medlemskap i NATO skulle “[...]destabilisera läget i vår del av Europa.”.

“Det jag menade var ju att *Ryssland* [reds. kursivering för att markera språklig betoning] i det läget kan välja att eskalera på ett sånt sätt att det kan destabilisera.”⁵¹

Här rekonstruerar Magdalena Andersson hotet mot Sverige vid en potentiell NATO-ansökan så att Ryssland gestaltas som den hotfulla parten snarare än NATO, som det kunde tolkas som tidigare. Återigen kan vi tolka “destabilisering” som att antyda om en potentiell militär konflikt, särskilt nu när Magdalena Andersson även säger destabiliseringen skulle bero på en “eskalering”, och således kan även detta tolkas som ett existentiellt hot. Hon fortsätter:

“Det är därför vi är så upprörda över de krav som Ryssland har kring den europeiska säkerhetsordningen. Grunden är att varje land själv ska få göra sina egna säkerhetspolitiska val. Därför ska vi ju, från svensk sida, självklart göra våra egna säkerhetspolitiska val utifrån vad som är bäst för Sverige.”⁵²

Här konstruerar Magdalena Andersson ännu ett existentiellt hot mot Sverige från Ryssland. Det förra hotet var av militär natur, medan detta snarare är politiskt. Hotet i fråga riktas mot den europeiska säkerhetsordningen som garanterar svenskt självbestämmande. Att Ryssland kräver inflytande över svensk säkerhetspolitik utgör ett tydligt existentiellt hot mot den

⁵¹ SVT Nyheter. “Magdalena Andersson öppnar för Natomedlemskap: Utesluter inget”.

⁵² SVT Nyheter. “Magdalena Andersson öppnar för Natomedlemskap: Utesluter inget”.

svenska suveräniteten och anspelar på säkerhetsgrammatik från den politiska säkerhetssektorn. Magdalena Andersson fullbordar vändningen från NATO som hot till Ryssland som hot genom följande citat:

“Jag utesluter inte ett NATO-medlemskap på något sätt. Men jag vill att vi ska göra en välgrundad analys över vilka möjligheter vi har i läget, hot och risker med dem, så att vi kan fatta det beslut som är bäst för Sverige. [...] Man ska inte utesluta någonting i det här läget.”⁵³

Någon tydlig åtgärd för att hantera det existentiella hotet har ännu inte blivit presenterad, men att Magdalena Andersson nu öppnar för ett svenskt medlemskap i NATO efter att ha stått så tvärsäkert emot det tidigare kan ses som att hon lägger grunden för åberopa ett NATO-medlemskap som en åtgärd mot det ryska hotet i framtiden.

Referenter:	<ul style="list-style-type: none"> • Den svenska staten
Hot:	<ul style="list-style-type: none"> • Militärt våld från Ryssland • Kränkning av suveräniteten av Ryssland
Åtgärd:	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen, öppning för att ett NATO-medlemskap kan vara en framtida åtgärd

5.4. Presskonferens 16:e maj

I en presskonferens den 16:e maj meddelar Magdalena Andersson Sveriges intention att ansöka om medlemskap i försvarsalliansen NATO. Hon inleder med att tacka dåvarande oppositionsledaren Ulf Kristersson för ett gott samarbete och gläds över att de kan stå enade i en “[...]för Sverige svår tid.”. Redan här lägger Magdalena Andersson grunden för att konstruera “Sverige” som säkerhetsreferenten, likt hennes uttalande den 30:e mars men till skillnad från de första granskade uttalandena då hon snarare porträtterade invasionen som ett hot mot Ukraina och det internationella politiska systemet än ett direkt hot mot Sverige. Hon fortsätter:

---

⁵³ SVT Nyheter. “Magdalena Andersson öppnar för Natomedlemskap: Utesluter inget”.

"I december förra året bröt Ryssland den europeiska säkerhetsordningen genom att kräva anpassning och underkastelse av fredliga demokratiska grannländer - så även av Sverige."⁵⁴

Här utmålar hon återigen "Sverige" som säkerhetsreferenten och legitimerar sveriges position som värdig att försvara mot ett existentiellt hot genom att porträttera Sverige som "[en] fredlig [demokrati]". Detta kan förstås som en typ av inverterad "referens till hotfulla objekt" från säkerhetsgrammatiken, då istället för att spä på hotet förstöras hon referentens oskuld. Genom att hävda att Ryssland krävde svensk underkastelse presenteras även ännu ett existentiellt hot mot den svenska suveräniteten. Denna typ av hot mot självbestämmandet faller inom ramen för det Buzan et al. klassificerar som den politiska säkerhetssektorn; ett rent idémässigt hot mot suveräniteten. Med det här hotet som kontext kan vi även utläsa att det "Sverige" som konstruerats som referent inte är nationen Sverige utan snarare den svenska staten. Även små hot mot suveräniteten är existentiella, men effekten av det här hotet blir ändå något reducerat av att det framställs i dåtid - det skedde i december förra året och är därför inte nödvändigtvis ett hot nu längre. Det presenteras ej heller någon exceptionell åtgärd för att bemöta detta hot och således kan det tolkas som att syftet det tjänar är att lägga grunden för mer akuta hot att presenteras. Fortsättningsvis blir även hoten mer explicita och akuta:

"[...] den 24:e februari i år inledde Ryssland en fullskalig invasion av ett europeiskt grannland; ett av de värsta brotten någonsin mot FN stadgan och första gången sedan andra världskriget vi ser en sådan här invasion i Europa. [...] [Invasionen] har kastat ut Sverige i en ny och farlig verklighet och tyvärr har vi inga skäl att tro att utvecklingen i Ryssland kommer att vända under överskådlig tid."⁵⁵

Redan här kan vi konstatera att ett säkerhetiserande drag håller på att ske. I det förra citatet var Sverige ett av de "europeiska grannländerna" som Ryssland krävde underkastelse av, nu, säger Magdalena Andersson, har Ryssland invaderat just ett sådant europeiskt grannland. Implikationen är tydlig: Sverige kan stå näst på tur att bli invaderad. Det implicerade hotet späds även på av uttalandet att "vi har inga skäl att tro att utvecklingen [...] kommer att vända". Det Magdalena Andersson har gjort här är att hon (1) klassificerar Sverige som ett europeiskt grannland till Ryssland, (2) påvisar att Ryssland har invaderat ett *europeiskt grannland* (Ukraina), och sedan (3) hävdar att denna "utvecklingen" inte kommer att avta;

---

⁵⁴ Sveriges Radio. "Sverige ska söka medlemskap i Nato – hör hela presskonferensen".

⁵⁵ Sveriges Radio. "Sverige ska söka medlemskap i Nato – hör hela presskonferensen".

återigen, den underliggande innebörden är att en invasion av Sverige kan vara nära förestående. Uttalandena om att invasionen är ett av de värsta brotten någonsin mot FN stadgan och saknar historiskt prejudikat undantaget endast andra världskriget syftar till att höja insatserna och trissa upp tonläget för att i förtid legitimera kommande förslag om exceptionella åtgärder. Enkom genom att hävda att läget är extremt kan extrema insatser rättfärdigas. Detta hot skiljer sig även från det förra då det är av militär natur istället för endast idémässig. Med staten Sverige som referent och ett direkt militärt hot presenterat förefaller detta citat stämma väl in på säkerhetsgrammatik förknippad med den militära säkerhetssektorn.

Redan i nästa mening presenteras den föreslagna åtgärden:

“Med ett svenskt NATO medlemskap så höjs tröskeln för militära konflikter i Sverige och i vårt närområde, den gemensamma konfliktavhållande kraften stärks i norra Europa och stärker därför också säkerheten för Sverige och det svenska folket.”⁵⁶

Det som tidigare var implicit sägs här igen mer explicit. Att ett svenskt NATO medlemskap “höjer tröskeln” för militära konflikter i Sverige innebär inte bara att en militär konflikt i Sverige är möjlig, utan dessutom att sannolikheten för en konflikt inte är så pass låg att det kan ignoreras utan måste åtgärdas - och åtgärden i fråga är ett svenskt medlemskap i NATO.

I det här citatet utökas även bilden av vem det är som är hotad. Tidigare under presskonferensen behandlade Magdalena Andersson framför allt hot mot den svenska staten medan nu tydliggör hon att hotet om en militär konflikt rör även det svenska *folkets* säkerhet, inte bara staten. Här är det viktigt att beakta den aktuella målgruppen för det säkerhetiserande draget, de svenska medborgarna, och den historiska kontexten i vilket presskonferensen tog plats. Med Magdalena Anderssons uttalande den 8:e mars, och massakrerna i Bucha och Irpin i närminnet vid utlåtandets tillfälle, ter det sig troligt att Magdalena Anderssons porträttering av just det svenska folket som säkerhetsreferent anspelar på hur Ryssland systematiskt attackerat civila mål i Ukraina. Detta torde således underlätta i att få det säkerhetiserande draget accepterat då hon porträtterar målgruppen för det säkerhetiserande draget som säkerhetsreferent.

---

⁵⁶ Sveriges Radio. “Sverige ska söka medlemskap i Nato – hör hela presskonferensen”.

“Och när Finland nu också har meddelat att de avser att ansöka om NATO-medlemskap så skulle ju Sverige ensamt kvar utanför NATO hamna i en mycket utsatt position. Så det bästa för Sveriges säkerhet, och det svenska folkets säkerhet, är nu att vi går med i NATO och vi gör det tillsammans med Finland.”⁵⁷

Här befäster Magdalena Andersson både den svenska staten och det svenska folket som säkerhetsreferenter, och lyfter ännu fler risker och konsekvenser för referenterna om de inte skulle acceptera att gå med i NATO. Till exempel menar Magdalena Andersson att utöver en möjlig militär konflikt skulle Sverige även vara “ensamma” och "utsatta" utan ett NATO-medlemskap. Detta kan ses som ett svar på den vanliga anti-NATO retoriken om att Sverige ändå skulle få militärt stöd av NATO vid en invasion oavsett medlemskapsstatus och anknyter även till realiteten av att Ukraina som formellt allianslösa nu står “ensamma” i kriget mot Ryssland.

“Jag känner mig trygg med att det finns stöd för det här hos det svenska folket. Men samtidigt så vet jag också att det finns många svenskar som fortfarande tvekar, och som undrar varför det måste gå så fort - eller som håller fast vid att Sverige bör vara fortsatt alliansfria. Det har jag respekt för. [...] Vi älskar alla vårt land och vill det bästa för Sverige. Det finns också svenskar som kommer fram till att läget *kräver* [reds. betoning] att vi ska gå med i NATO, men som ändå känner vemod. Och det här är ju verkligen ett historiskt och omvälvande skifte för vårt land. Vi lämnar en era och går in i en annan.”

Att Magdalena Andersson talar med en stor mängd auktoritet genom rollen som Sveriges statsminister tillåter ett uttalande som “Jag känner mig trygg med att det finns stöd [...] hos det svenska folket.” att skänka legitimitet åt det säkerhetiserande draget. Magdalena Andersson erkänner dock att processen gått väldigt fort, men menar även att den måste det. Hon svarar aldrig explicit på den retoriska frågan hon ställer (“varför måste det gå så fort?”) men av kontexten kan vi avläsa att anledningen är delvis att “situationen *kräver* det” vilket refererar tillbaka till det direkta militära hotet mot Sverige. Men även genom att återigen åberopa att läget är historiskt unikt och utan motstycke legitimerar hon den snabba processen. Detta är ett tydligt exempel på de grundläggande pelarna i säkerhetiseringsteorin - ett exceptionellt läge som används för att berättiga en exceptionell handling.

---

⁵⁷ Sveriges Radio. “Sverige ska söka medlemskap i Nato – hör hela presskonferensen”.

- Referent:**
- Den svenska staten
  - Det svenska folket
- Hot:**
- Militära angrepp på Sverige
  - Kränkning av Sveriges suveränitet
- Åtgärden:**
- Ett svenskt medlemskap i NATO

6. Slutsats

I detta kapitel kommer slutsatserna från analysen att presenteras för att besvara forskningsfrågan.

6.1. Porträtteringen av Ryssland och invasionen

I direkt anslutning till invasionen av Ukraina porträtteras denna främst som ett existentiellt hot Ukraina som stat, där hotet är av militär natur. Det förekommer även vissa allusioner om att det internationella systemet tillika är hotat av invasionen, dessa hot är riktade mot de idéer och normer som systemet vilar på och är inte fysiska. Den 8:e mars sker dock en förändring i hur invasionen porträtteras. De militära hoten mot Ukraina som stat tonas ner och istället tar hoten mot det internationella systemet större plats. Säkerhetsgrammatiken Magdalena Andersson använder är främst tagen från den politiska säkerhetssektorn, istället för den militära som var fallet den 24:e februari. Magdalena Andersson får även chansen att genomföra ett säkerhetiserande drag med Sverige som referent drabbad av Rysslands aggression, men väljer att avstå och istället hävda att det ryska hotet mot Sverige gäller jobb och investeringar, inte säkerhet. Den 30:e mars förändras denna porträttering hastigt. Magdalena Andersson får möjligheten att bemöta ett tidigare uttalande från den 8:e mars där Ryssland inte nämndes över huvud taget, och denna gången gestaltar hon istället Ryssland som ett potentiellt politiskt och militärt hot mot Sverige. I den sista texten från presskonferensen den 16:e maj porträtteras Ryssland och invasionen av Ukraina, med hjälp av säkerhetsgrammatik från den militära säkerhetssektorn, som ett reellt existentiellt hot mot den Svenska staten och folket till en sådan grad att en exceptionella åtgärd (NATO-medlemskap) måste genomföras för att säkra Sveriges fortsatta existens.

Ryssland och invasionen går från att vara en icke säkerhetiserad fråga till att det sker ett säkerhetiserande drag med Sverige som referent den 16:e maj med målet att legitimera en svensk NATO-ansökan. Hoten som konstrueras anspelar konsekvent både på den militära och den politiska säkerhetssektorns säkerhetsgrammatik. Säkerhetsreferenten, den som är existentiellt hotad av Rysslands handlingar, går från att porträtteras som Ukraina, till det internationella systemet (som Sverige är del av), till Sverige som stat.

6.2. Porträtteringen av NATO-ansökan

I presskonferensen i direkt anslutning till invasionen av Ukraina nämndes inte möjligheten om en svensk NATO-ansökan över huvud taget. När frågan först lyfts 8:e mars porträtterar Magdalena Andersson en NATO-ansökan som destabiliserande och som ett potentiellt hot mot Sveriges säkerhet. Ehuru endast 22 dagar senare ändrar hon sin utsaga så att det är Ryssland, istället för NATO-ansökan, som porträtteras som destabiliserande. Till sist, den 16:e maj, porträtteras NATO-ansökan som en oundgänglig åtgärd för att säkra Sveriges fortsatta existens som hotas av Ryssland.

Under loppet av tre månader gick Magdalena Anderssons porträttering av en svensk NATO-ansökan från att inte nämnas, till att sedan utgöra ett hot mot säkerheten, och till sist vara lösningen på Sveriges hotade säkerhet.

7. Referenser

Tryckta källor

Austin, J. L., *How to Do Things with Words*, 2:a uppl. Cambridge: Harvard University Press, 1975.

Barkin, J. Samuel. "Realist Constructivism." *International Studies Review* 5, no. 3 (2003): 325–42., p. 336-338.

Boréus, Kristina; Bergström, Göran. 2018. *Textens mening och makt- Metodbok i samhällsvetenskaplig text-och diskursanalys*. 4:1. uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Bryman, Alan. 2007. *Samhällsvetenskapliga metoder*. 1:4. uppl. Oxford: Oxford University Press.

Buzan, Barry, Wæver, Ole, De Wilde, Jaap, *Security: A New Framework For Analysis*, Boulder: Lynne Rienner Publishers, 1998.

Donnelly, Faye, *Securitization and the Iraq War: The rules of engagement in world politics*, New York: Routledge, 2013.

Esaiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Henrik; Towns, Ann; Wängnerud, Lena. 2017. *Metodpraktikan-Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5:1. uppl. Poland: Wolters Kluwer Sverige AB.

Mearsheimer, John J. "A Realist Reply." *International Security*, vol. 20, no. 1, 1995, pp. 82–93.

Moravcsik, Andrew. "Taking preferences seriously: A theory of international politics" *International Organization* vol. 51, no. 4, 1997, pp. 513–53

Sjöstedt, Roxanna. "The Discursive Origins of a Doctrine: Norms, Identity, and Securitization under Harry S. Truman and George W. Bush." *Foreign Policy Analysis*, vol. 3, no. 3, 2007, pp. 233–54., p. 237.

Walt, Stephen M. *The Origins of Alliance*. Cornell University Press, 1987.

Waltz, Kenneth N. "The Origins of War in Neorealist Theory." *The Journal of Interdisciplinary History*, vol. 18, no. 4, 1988, pp. 615–28.

Wendt, Alexander. "Anarchy Is What States Make of It: The Social Construction of Power Politics." *International Organization*, vol. 46, no. 2, 1992, pp. 391–425., p. 405-407

Digitala källor

Försvarsdepartementet, Utrikesdepartementet, Ds2022:7. Ett försämrat säkerhetspolitiskt läge-konsekvenser för Sverige., *Regeringen*, 2022, <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2022/05/ds-20227/> (Hämtad: 2023-05-15).

Nordström, Jens B, ANALYS: "Sällan har opinionskartan ritats om så här snabbt", *TV4*, 2023 <https://www.tv4.se/artikel/5lBhZQBepYGZUyREazaZCq/analys-saellan-har-opinionskartan-ritats-om-sa-haer-snabbt> (Hämtad: 2023-05-20).

Regeringen. se, Magdalena Andersson, *Regeringskansliet*, 2022, <https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2022/10/magdalena-andersson/>.(Hämtad: 2023-05-19).

Socialdemokraterna, Socialdemokraterna vill att Sverige ska ansöka om medlemskap i Nato, *Socialdemokraterna*, 2022, <https://www.socialdemokraterna.se/nyheter/nyheter/2022-05-15-socialdemokraterna-vill-att-sverige-ska-ansoka-om-medlemskap-i-nato> (Hämtad: 2023-05-19).

Socialdemokraterna, Valmanifest 2018, *Socialdemokraterna*, 2018, <https://www.socialdemokraterna.se/var-politik/arkiv/val/val-2018/valmanifest-2018> (Hämtad: 2023-05-10).

Sveriges Radio, Sverige ska söka medlemskap i Nato – hör hela presskonferensen, (Ljudupptagning) Stockholm: Sveriges Radio, 2022. <https://sverigesradio.se/avsnitt/sverige-ska-soka-medlemskap-i-nato-hor-hela-pesskonferensen> (Hämtad: 2023-05-15).

Sveriges Radio, Magdalena Andersson: Svensk Natoansökan skulle öka spänningarna i Europa, (Ljudupptagning) 2022,
<https://sverigesradio.se/avsnitt/svensk-natoansokan-skulle-oka-spanningarna-i-europa--2>
(Hämtad: 2023-05-15).

SVT Nyheter, Magdalena Andersson öppnar för Natomedlemskap: Utesluter inget, (TV-program) 2022,
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/magdalena-andersson-oppnar-for-natomedlemskap-utesluter-ingenet> 3(Hämtad: 2023-05-15).

Knutsson, Mats, ”Beslutet är fattat – men osäkerheten består”, *SVT Nyheter*, 2023
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sveriges-nato-beslut-ar-fattat-nu-ligger-bollen-hos-ungern-och-turkiet> (Hämtad:2023-05-19).